

Čís. 1391.

Druhý odstavec § 165 obč. zák. nový doslov předpokládá, že dítě jest nemanželské, nebo že jest je dle zákona za takové považovati a že otcem jeho jest někdo jiný, nežli nynější manžel nemanželské matky.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, R II 361/21.)

Z manželství Josefa a Emy R-ových, uzavřeného dne 7. února 1909, narodil se dne 25. června 1909 syn Heřman. Tři dny po sňatku opustil manžel manželku a, neobnoviv již manželského společenství, zemřel dne 6. července 1915. Ema R-ová porodila po té ještě dne 26. července 1913 dceru Annu a dne 13. června 1917 dceru Arnoštku, jež obě byly do matrice zapsány jako manželské děti Josefa R-a. Dne 16. října 1920 vdala se matka za Rudolfa Ga, jenž domáhal se na soudě, by dáno mu bylo povolení k žádosti na zemskou politickou správu, by dětem Heřmanu, Anně i Arnoštce bylo propůjčeno jeho příjmení. Soud první stolice žádost zamítl. **Důvody:** Dle § 165 obč. zák. může muž, za něhož jest matka provdána, prohlášením propůjčiti své jméno dětem nemanželským. Bylo by tu proto nejprve dlužno zjistiti nemanželský původ dětí, což jest bez dalšího možno u dcery Arnoštky, jež se narodila více nežli 300 dnů po smrti prvního manžela (§ 138 obč. zák.), nikoliv však ohledně dvou ostatních dětí, jimž nelze v nesporném řízení odepřiti manželský původ. Pokud se týče Arnoštky, byla by tu možnost legitimace napotomním sňatkem. Rekursní soud usnesení potvrdil. **Důvody:** Právním má první soud za to, že ustanovení § 165 obč. zák. se vztahuje pouze na děti nemanželské. Nemanželskými dětmi rozumí zákon děti, jež jsou i v matrice zapsány jako nemanželské, neboť stanovení statusových poměrů rodinných děje se právě vyznačením v matrikách, jež jsou listinami veřejnými a činí proto plný důkaz o manželském a nemanželském původu. Dítě, třebaš mimo manželství zrozené, není ještě nemanželským dítětem, pokud není jako takové zapsáno v matrice. Dítě, jež, ač zapsáno jako manželské, jest ve skutečnosti nemanželským, dlužno potud považovati za manželské, dokud není nemanželský původ stanoven rozsudkem, na jehož základě jest pak matriku opravit. Nápravy nelze tu zjednatí řízením nesporným. Musil by proto nemanželský původ dětí Anny a Arnoštky býti prokázán sporem, kdežto Heřman tu vůbec nepřichází v úvahu.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Přezkoumávaje spisy, neshledal Nejvyšší soud v usneseních předchozích soudů ani zřejmé nezákonnosti, ani odporu se spisy, ani zmatečnosti, za kterýchžto předpokladů by jedině bylo lze usnesení předchozích soudů změnití nebo zrušiti (§ 16 nesp. pat.). Mimořádný dovolací rekurs týká se již jen dětí Anny a Arnoštky. I ohledně nich nedbá dovolací rekurs předpokladů § 165 odstavec druhý obč. zák. (§ 8 první dílí novely). Toto ustanovení předpokládá jednak nemanželské dítě, jednak, že otcem jeho jest někdo jiný, nežli nynější manžel nemanželské matky.

U dcery Anny není tu ani toho ani onoho předpokladu. Toto dítě narodilo se v roce 1913, tedy ještě v době, kdy manželství mezi matkou a jejím prvním manželem trvalo, neboť první manžel zemřel teprve v roce 1915. V tomto případě nezbývá než postupovati podle § 158 obč. zák. U dcery Arnoštky, narozené v roce 1917, platí sice domněnka §§ 138, 163 obč. zák., že jest dítětem nemanželským, chybí však druhý předpoklad § 165 odstavec druhý obč. zák., poněvadž právě nynější manžel matky jest jejím otcem. Jelikož tento pojal matku dítěte za manželku, bylo dítě legitimováno podle § 161 obč. zák. a zbývá pouze, by zápis v matrice ohledně tohoto dítěte byl opraven a by legitimace jeho byla v matrice poznamenána. Týž postup bude pak zachovati též ohledně dcery Anny, až bude sporem odstraněna domněnka, že jest manželským dítětem prvního manžela.

Čís. 1392.

Ustanovení § 24 druhý odstavec zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. ve znění § 1 zákona ze dne 8. února 1921, čís. 59 sb. z. a n., jest rázu donucovacího. Soud nemůže určit znalce, kteří nejsou zapsáni v seznamu, třebas strany proti nim nevznesly námitek.

(Rozh. ze dne 31. prosince 1921, R II 490/21.)

Ministerstvo školství povolilo výnosem ze dne 31. července 1921 vyvlastnění pozemků ku zřízení české školy v D. dle zákona ze dne 3. dubna 1919, čís. 189 sb. z. a n., a ze dne 9. dubna 1920, čís. 295 sb. z. a n. Okresní politická správa v M. dožádala dne 3. září 1921 okresní soud v M. o stanovení náhrady za uvedené pozemky. Usnesením ze dne 21. září 1921 bylo nařízeno prvním soudcem šetření za účelem stanovení náhrady za pozemky na místě samém a přibrání jako znalci statkář Ludvík K., zednický mistr Josef H. a rolník Josef L. Okresní soud stanovil pak na základě posudku těchto znalců náhradu za vyvlastněné pozemky. Rekursní soud zrušil k rekursu finanční prokuratury z moci úřední napadené usnesení a uložil prvnímu soudu, by, vyčkaje pravomoci, určil náhradu dle § 22 a následujících zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák. s ohledem na změnu, stanovenou zákonem ze dne 8. února 1921, čís. 59 sb. z. a n. Důvody: Dle § 7 poslední věty třetího odstavce zákona ze dne 3. dubna 1919, čís. 189 a dle čl. 1 zákona ze dne 9. dubna 1920, čís. 295 sb. z. a n., platí pro řízení vyvlastňovací období zákona ze dne 18. února 1878, čís. 30 ř. zák., a to § 22 a následující. Zákon ze dne 8. února 1921, čís. 59 sb. z. a n., změnil ustanovení § 24 odstavec druhý ř. zák., o sestavení seznamů znalců v řízení, týkajícím se vyvlastnění k účelům vystavění a provozování železnic, takže § 24, odstavec druhý zákona čís. 30 z roku 1878 zní takto: »Soud vybere znalce ze seznamu, jež vrchní zemský soud sestaví a vyhlásí, dohodnův se s politickým zemským úřadem, a zřídí jednoho z nich za vrchního znalce. Seznamy buďtež sestaveny a vyhlášeny vždy každý pátý rok, po prvé nově roku 1921. Bude-li toho třeba, buďtež mezi tím jen opraveny anebo doplněny. Opravy nebo doplňky buďtež vždy vyhlášeny.« První soud obmezil zákonem žádanou dobu zák. čís. 30 z roku 1878 jen na to, že ustanovil